

Recessie door hardnekkige beleidsarmoede

Column
Wim Boonstra

Economisch gezien is een van de belangrijkste taken van de overheid om ervoor te zorgen dat het economisch proces zo soepel mogelijk verloopt. De overheid moet ervoor zorgen dat de bloedsomloop van het economisch proces op gang blijft.

Af en toe betekent dit dat de overheid beleid moet maken. Maar ons land lijdt nu al jaren aan beleidsarmoede. En net als bloedarmoede leidt dit tot slechtere prestaties.

Het gaat momenteel niet zo heel erg goed met de wereld-economie, al is er ook geen sprake van een diepe recessie.

De eurozone is daarbij conjunctureel op dit moment de zwakste broeder. Dat is een gevolg van het feit dat wij ons klem hebben gezet met een gezamenlijk begrotingspact dat geen opties meer biedt om het begrotingsbeleid te verruimen.

De Europese begrotingsregels uit het zogeheten Stabiliteits- en groeipact dragen momenteel noch bij aan stabiliteit, noch aan groei van de economie. De grenswaarden voor het overheids-tekort en de overheidsschuld van respectievelijk 3% en 60% van het bruto binnenlands product (bbp) zijn toendertijd nogal arbitrair vastgesteld.

Maar doordat we in de Europese Unie deze grenswaarden eerst met elkaar hebben afgesproken, om ze vervolgens massaal aan onze laars te lappen, zitten we nu dus wel met een stevig

Ik kom steeds meer analisten tegen die stellen dat we niet meer tot de harde eurokern behoren

geloofwaardigheidsprobleem. Dat heeft tot gevolg dat er nu, in een klimaat van recessie, moet worden bezuinigd. Met als gevolg dat de recessie bij ons in Europa dus dieper uitvalt dan in de rest van de wereld.

Dit speelt al een tijdje in de zwakkere landen in de eurozone, maar nu ook in Nederland. Ik kom steeds meer analisten tegen die mij ervan proberen te overtuigen dat Nederland niet meer tot de harde kern van de eurozone behoort.

Als enige van de zogenoemde 'kern'-landen van de eurozone zijn de groeivoorzichten voor Nederland slecht en is het maar afwachten of het Catshuisoverleg een substantiële stap voorwaarts met betrekking tot de overheidsfinanciën oplevert.

Zelf ben ik nog niet zover, maar misschien ben ik wel een beetje blind voor de problemen waarmee wij kampen. Ik heb nog steeds een groot vertrouwen in de fundamentele kracht van onze economie en vind oprecht dat ons land tot de sterkste economieën van Europa behoort. Maar dan wijst men mij er vriendelijk op dat

dit misschien waar is, maar dat ons land zich beleidsmatig al lang als een van de zwakkere lidstaten heeft ontpopt.

En, helaas, daar kan ik maar weinig meer tegen inbrengen. Want qua beleid is ons land de afgelopen jaren min of meer tot stilstand gekomen. Zo zijn tal van landen met hun overheidsfinanciën beter op de gevolgen van de vergrijzing voorbereid dan Nederland. Niet omdat de pensioenvoorzieningen in landen als Portugal en Italië beter zijn dan de onze, maar wel omdat men daar de financiële risico's al vrijwel volledig bij de huidige en toekomstige gepensioneerden heeft gelegd.

Ons land heeft weliswaar de mooiste pensioenfondsen ter wereld, maar heeft ook een enorme ambitie waar het onze oudedagsvoorzieningen betreft.

Sinds het begin van de jaren zeventig heeft ons land vrijwel altijd een tekort op de begroting gehad

Als je dan niet de daadkracht hebt om de hervormingen door te voeren die nodig zijn om deze ambities ook in de toekomst te kunnen realiseren, kom je in de problemen.

Ik heb het hier vaker gezegd: de Nederlandse beleidsarmoede is een hardnekkig fenomeen. Sinds het begin van de jaren zeventig heeft ons land vrijwel altijd een tekort op de overheidsbegroting gehad. Vooral ook daardoor bevinden wij ons nu, net als in de jaren dertig, in de ongelukkige situatie dat er zwaar bezuinigd moet worden in tijden van recessie.

Toen omdat wij vonden dat wij ons aan de Gouden Standaard moesten conformeren. Nu omdat wij ons hebben vastgelegd op Europese begrotingsafspraken. De recessie wordt dieper en langer dan gehoopt. 'Made in The Hague.' Zouden we bij de volgende conjuncturele opleving wel de wijsheid hebben om een overschot op de begroting te creëren?

Wim Boonstra is chief economist bij Rabobank.